

Dönem : 1
Yapılı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 352

- Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ticaret Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/485)

T. C.

Başbakanlık

2.7.1963

Kanunlar ve kararlar tetkik dairesi

Sayı : 71 - 2049/3278

Millet Meclisi Başkanlığına

Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 6 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ticaret Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ile eki cetvel ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

KANUNUN GEREKÇESİ

İkinci Cihan Harbini mütaakip dünya ticaretinde kaydedilen büyük ilerlemelere muvazi olarak memleketimizin iktisadi ve ticari faaliyetlerinde husule gelen gelişmeler, Bakanlığımızın görev ve mesuliyetlerini fazlasıyla artırdığı gibi, bilhassa yabancı memleketlerle olan mübadelelerimiz hacmini ve milletlerarası teşekküllerle olan münasebetlerimizin hududunu da genişletmiştir.

İçinde bulunduğumuz yıllar, harbin sona ermesinden itibaren daima artan bir tempoda gelişmiş bulunan mal ve hizmet mübadeleleri ile sermaye hareketlerinin en fazla keşafet kazandığı bir devreyi teşkil etmekte olup, bu devre zarfında dünya ticaret hacmi şimdiye kadar misli görülmemiş bir seviyeye ulaşmış bulunmaktadır.

Dünya ticaret hacmindaki bu artışta, iktisaden gelişmiş memleketlerin hisseleri diğer ülkelere nazaran bâriz bir şekilde üstün olmakla beraber, iktisaden az gelişmiş memleketlerin dış ticaret hacimlerinde de önemli gelişmeler vuku bulmuştur.

Bu meyanda memleketimizin dış ticaret hacminde da harpten evvelki devreye nazaran bâriz bir gelişme kaydedilmiş ve 1939 yılında ithalâtımız miktar itibariyle 734 933 ton ve kıymet itibariyle 92 498 000 dolar, ihracatımız 1 134 892 ton ve 99 647 000 dolâr, dış ticaret hacmimiz da 1 869 825 ton ve 192 145 000 dolar iken,

1945 yılında ithalâtımız miktar itibariyle 324 511 ton ve kıymet itibariyle 97 051 000 dolâr, ihracatımız 309 538 ton ve 168 407 000 dolâr, dış ticaret hacmimiz da 634 049 ton ve 265 458 000 dolârlık bir seviye arz etmiş ve harbi takibeden senelerde devamlı bir artış kaydederek,

1962 yılında ithalâtımız miktar itibariyle 4 884 249 tona, kıymet itibariyle de 622 212 000 dolâra, ihracatımız 2 317 890 tona ve 381 187 000 dolâra ve dış ticaret hacmimiz da 7 202 139 tona ve 1 003 399 000 dolâra yükselerek dış ticaret tarihimizde şimdiye kadar görülmemiş bir seviyeye ulaşmıştır.

Bu suretle, harıben evvelki devreye nazaran ithalâtımız gerek miktar ve gerek kıymet itibarıyla ortalama 6,5 misli, ihracatımız miktar itibarıyla 2 ve kıymet itibarıyla ortalama 4 misli ve dış ticaret hacmımız da miktar itibarıyla ortalama 4 ve kıymet itibarıyla de 5 mislinden fazla bir artış kaydetmiştir.

Diğer taraftan, İkinci Cihan Harbinden bu yana milletlerarası iktisadi ve ticari münasebetlerde kaydedilen inkişaf neticesinde meydana gelen Gümrük Târifeleri ve Ticaret Genel Andlaşması (GATT), Avrupa Ekonomi Komisyonu (ECE), Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı (OECE) ve yerine ikaim olan İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD), Gıda ve Tarım Teşkilâtı (FAO) ve nihayet Birleşmiş Milletler Ekonomi ve Sosyal Konseyi (ECOSOC) ve Ortak Pazar (EEC) gibi milletlerarası andlaşmalar ve teşekküllerle olan münasebetlerimiz Bakanlığımıza ve dolayısıyla dış teşkilâtına sözü geçen teşekküllerle olan temas zarureti dolayısıyla birçok yeni ve mütenevvi görevler yüklemiştir.

Ayrıca, 6.7.1960 tarihli ve 13 sayılı Kanunla Bakanlığımıza verilmiş bulunan yeni ve çeşitli görevler de, Bakanlığımız Dış Ticaret Dairesinin ve dolayısıyla dış teşkilâtının görev sahasını genişletmiş ve mesuliyetlerini de artırmıştır.

Bunlara ilâveten ve memleketimizin içinde bulunduğu ekonomik şartlar muvacehesinde daha da büyük bir önem arz eden, yıllardan beri devamlı olarak açık veren ticaret ve dolayısıyla tediye bilânçolarımızın ihracatımızın geliştirilmesi suretiyle hiç değilse mütevazın bir hale getirilmesi, Beş Yıllık Kalkınma Plânımızda bir gerçek olarak kabul edilmiş olduğundan, gerek mevcut ihracat maddelerimizin ihracatının artırılmasında ve gerek bunlara ilâveten yeni yarı mamul ve mamul maddelerimizin dış pazarlarda tanıtılmasında ve sürümlerinin temininde ticaret müşavir ve ataşeliklerimizin büyük gayretler sarf etmesi gerekmektedir.

Dünya ticaretindeki gelişmenin tediye usullerinde kabul edilen serbestiye müterafik olarak arttığı göz önünde tutulacak olursa, bu gelişmeden âzami nisbette faydalanabilmenin her şeyden ziyade, rakabet şartlarının ıslahına ve mevcut pazarlarda daha fazla müessir olacak şekilde teşkilatlanmaya ve aynı zamanda da yeni pazarlar bulunmasına bağlı olduğu şüphesizdir.

Filhakika, yukarıda da tebarüz ettirildiği üzere iktisaden gelişmiş memleketlerin dünya ticaretindeki hisseleri az gelişmiş memleketlere nazaran daha yüksek olmakla beraber, bu memleketlerin ticareti de mutlak olarak artmaktadır. Bu cümleden olmak üzere, Afrika'da yeni kurulan Devletlerin durumunu bir misal olarak zikretmek mümkün olduğu gibi, Cenubi ve Şarki Asya'da istiklâllerine yakın bir mazide kavuşmuş olan memleketleri de dünya ticaretinde yeni ve genişlemek istidadını haiz pazarlar olarak kaydetmek yerinde olacaktır.

Memleketimiz dış ticaretinin hâlen içinde bulunduğu şartlar muvacehesinde, ihracatımızın arttırılabilmesi için içeride yapılan çalışmalara muvazi olarak dışarıda da yeni pazarlar aramanın ve temas hâlinde olduğumuz memleketlerde de artan rekabet şartlarına intibak edebilmek ve rakiplerimizin bu memleketlerdeki kesif faaliyetlerine mukabele edebilmek için mevcut Dış Teşkilâtımızın da takviyesi ve daha verimli bir hâle getirilmesi zaruri bulunmaktadır.

Ancak yukarıda arz olunan hususların tatbikata intikal ettirilmesinin yeni kadrolara ihtiyaç göstereceği izahıtan varestedir. Nitekim, Birleşik Amerika Devletlerinin son tediye muvazenesi açıklarının kapatılması mevzuunda ittihaz eylediği tedbirlerin bir halkasını da ihracatı arttırmak ve yeni pazarlara yayılmak maksadile mevcut ticaret müşavir ve ataşelikleri kadrolarının genişletilmesi ve adet itibarıyla bir misli arttırılması teşkil etmiştir.

Buna mukabil, Bakanlığımız Teşkilâtı ise halen 18.6.1947 tarih ve 5102 sayılı Kanunla, Harb içinde ticari münasebetlerimizin durduğu memleketlerle bu münasebetlerimizin yeniden kurulması için Bakanlığımız kadrolarına eklenen ve o tarihte dahi deruhde edilen görevlere nazaran mahdut ve bugün için tamamen kifayetsiz kadrolarla çalışmaktadır.

Yukarıda arz olunan durum ve sebepler muvacehesinde gerek ihracatımızın arttırılabilmesi ve gerek istikbalde memleketimiz için ehemmiyetli birer pazar teşkil etmesi muhtemel bulunan memleketlerde yeni dış kollar kurulabilmesi için Bakanlığımız Teşkilât Kanununa bağlı cetvelle re yeniden 12 kadro eklenmesine mütedair kanun tasarısı ekli olarak takdim kılınmıştır.

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Esas No : 1/485
Karar No : 54

8 . 7 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ticaret Bakanlığı kısmına bâzı kadroların ilâvesi hakkındaki kanun tasarısı, Ticaret Bakanlığı temsilcilerinin de iştiraki ile 5.7.1963 günü Komisyonumuzda görüşüldü.

Kanun tasarısının gerekçesinin tetkikinden ve verilen şifahi izahattan, içeride ve bilhassa dışarıda kendine mevdu çeşitli görevleri, mezkûr Bakanlığın, harb öncesi yıllarında alınmış bulunan dar ve mahdut kadrolarla ifaya gayret gösterdiği anlaşılmıştır. Halbuki dünya ticaretinin harb sonrası yıllarda çok büyük gelişmeler kaydetmesi ve her memleketin ihracatını artırma yolunda büyük gayretlere girişmesi, bu meyanda alıcının ayağına gidilerek malların tanıtılması, pazar araştırmaları yapılması, rakabet şartlarının tesbiti ve sürüm imkânlarının fazlalaştırılması lüzumu muvacehesinde bütün memleketler dış ticaret temsilcilerini adeden artırmışlar ve bu arada iktisaden gelişmekte olan ve ayrıca istiklâllerini yeni kazanan memleketler piyasalarına süratle girmek amacıyla buralarda da yeni temsilcilikler ihdas etmişlerdir.

Memleketimizin ekonomik kalkınmasını süratle sağlayacak en müessir unsurlardan biri de ihracat olduğuna göre, mevcut pazarlara gerek miktar gerek çeşit itibariyle ihracatımızın artırılması ve yeni pazarlar bularak buralara da mallarımızın devamlı sürümü imkânlarını hazırlıyarak ihracatımızın âzami derecede geliştirilmesine çalışılması bir zarurettir. Bu hususların yerine getirilebilmesi de ancak, yabancı memleketlerdeki dış ticaret teşkilâtımızın mevcutlarının takviye edilmesi ve mevcut bulunmayan memleketlerde de yeni temsilcilikler ihdası suretiyle mümkün olabilecektir. İhraç mallarımız için büyük bir pazar olmak istidadını gösteren iktisaden inkişaf halindeki memleketler ve istiklâllerini son zamanlarda kazanan ülkelerde yeni dış ticaret temsilcilikleri açılması mevzuu da göz önünde tutulmaya şayan görülmüştür.

Yukarıda hulâsaten arz olunan sebepler muvacehesinde, istenilen ilâve 12 kadronun asgari bir had olduğu anlaşılmaktadır. Halbuki hizmetin lâyıkıyla ifa edilebilmesi için, kadroların adeden ve derece itibariyle yükseltilmesinin bir zaruret ve hattâ şart olduğu kanaatine varılmıştır.

İhracat mevsiminin çok yaklaşmış olması göz önünde bulundurularak, tasarının «öncelik ve ivedilikle» görüşülmesi ve böylelikle bu ihracat mevsiminde yeni kadrolardan istifade edilerek gayenin biran evvel tahakkuk ettirilmesi, teklifteki on iki kadronun asgari bir had teşkil ettiği ve ilk fırsatta tekrar munzam kadrolar istenmesinin elzem bulunduğu kanaati ile tasarının kabulü kararlaştırılmıştır.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan ve bu kanun

için Sözcü

İzmir

A. Ertunga

Başkan V.

Balıkesir

C. Kompulat

Kâtip

Siirt

H. Özgen

Bursa

Z. Uğur

İstanbul

V. Özarar

Bütçe ve Plân Komisyonunun raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas : No.1/485
Karar : No.130

12.7.1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ticaret Bakanlığı kısmına bazı kadroların eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı Ticaret ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Devletlerarası ticaret bilhassa harp sonrasında bu yana büyük inkişaf kaydetmiştir. Ticari faaliyet artık aktif bir veçhe almıştır. Talep bekliyen pazarlar yerine, talebin ayağına giden, talebi teşvik eden ve yeni talep yaratan pazarlar sistemine gidilmiştir. Bu gidiş yabancı devletlerde ticari dış temsilcilikler ihdasını gerektirdiği kadar iktisaden yeni gelişmekte olan ve hatta istiklallerini yeni kazanan memleketlerde de bu kuruluş kollarının atılmasını icabettirmektedir.

En müessir unsurlarla ekonomik kalkınma hedefinde olması icabeden memleketimiz de ihracatını artırması, mallarının sürümünün sağlanması için dış pazarlarda varlığını göstermesi zaruretindedir.

Bu zaruretin çabası içinde olan memleketimiz milletlerarası ticari anlaşmalara katılmış, münasebetlerimizin hiç olmadığı veya harp sebebiyle kesildiği memleketlerle münasebetler tesis etmiştir.

Komisyonumuz, bu gayret ve faaliyetin istenilen müsbet gayeye varmasında Ticaret Bakanlığı teşkilâtının adeden de yeterli olması gerektiğini müşahade etmiş, lüzumlu yerlerde dış temsilciliklerin ihdası zaruretinin inanmıştır. Bu sebeple 1947 tarihindeki kadrosuyla çalışmakta olan Ticaret Bakanlığının Dış Temsilcilikler kısmına 12 kadronun ilâvesini derpiş eden kanun tasarısı ve cetveli aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Hatay	Ordu	Yozgat	Aydın
Ş. İnal	A. H. Onat	V. Uyar	İ. Sezgin
Balıkesir	Çanakkale	Giresun	İçel
A. A. Bolak	Ş. İnan	İ. E. Kılıçoğlu	S. Kutlay
Gümüşane	Kars	Konya	Mardin
S. Savaş	K. Okyay	H. C. Yılmaz	Ş. Aysan
		İmzada bulunamadı	
	Sinop	Sivas	
	M. Alicanoğlu	M. Vural	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ticaret Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 30 . 6 . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ticaret Bakanlığı kısmına ilişik cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

15 . 6 . 1963

Başbakan
İ. İnönü
Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
H. Dinçer
Devlet Bakanı
A. Ş. Ağanoğlu

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
E. Alican
Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
T. Feyzioğlu
Devlet Bakanı
R. Aybar

Devlet Bakanı
N. Ökten
Millî Savunma Bakanı
İ. Sancar
Dışişleri Bakanı
F. C. Erkin
Millî Eğitim Bakanı Y.
İ. Sancar
Ticaret Bakanı
M. Ete
Güm. ve Tekel Bakanı
O. Öztrak
Ulaştırma Bakanı V.
R. Aybar
Sanayi Bakanı
F. Çelikbaş
Adalet Bakanı
A. K. Yörük
İçişleri Bakanı
H. O. Bekata
Maliye Bakanı
F. Melen
Bayındırlık Bakanı V.
F. Melen
Sa. ve So. Y. Bakanı
Y. Azizoglu
Tarım Bakanı
M. İzmen
Çalışma Bakanı V.
T. Feyzioğlu
Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı
C. T. Karasapan
İmar ve İskân Bakanı
F. K. Gökay

CETVEL

Dış kuruluş memurları

Derece	Memuriyet unvanı	Aded	Aylık tutarı
4	Ticaret müşaviri	4	1 250
6	Ticaret Müşaviri veya Ticaret Atasesi	1	950
7	Ticaret Atasesi	1	800
8	Ticaret Müşavir veya Atase Yardımcısı	4	700
9	Ticaret Müşavir veya Atase Yardımcısı	2	600